

Civil összefogás nélkül bárki elbukhat

Krakkó Rudolf, a Szatmári Híd Egyesület elnöke az erdélyi magyar jogsértésekről

A Szatmári Híd Egyesület elnökét, Krakkó Rudolfot az elmúlt években mintegy tízezer eurónyi büntetéssel sújtották a román hatóságok magyar hagyományápoló rendezvények szervezése miatt. A civilszervezet vezetőjével beszélgettünk.

– Milyen körülmények között és hogyan alakult meg a Szatmári Híd Egyesület?

– Az egyesületet 2003-ban alakítottuk meg egy szatmárnémeti magyar óvodabotrány után. Az óvoda bezárására tett burkolt hatósági kísérletet néhány szülővel közösen és a Szatmári Friss Újságban megjelent figyelemfelkeltő írásaink segítségével sikerült megakadályoznunk. Ez a folyamat négy éven keresztül zajlott. Hogy mennyire nem volt partner ebben az akkori magyar érdekvédelem, jól jelzi, hogy Szatmár megye parlamenti képviselője – igaz, sikertelenül, de – igyekezett megakadályozni az egyesület bejegyzését. Amikor személyesen elmentem Bukarestbe, hogy a szakminisztériumból kivegyem a hivatalos bejegyzéshez szükséges engedélyt, az ügyintéző csak az üres dossziét találta meg. Mindent elől kellett kezdeni, de mégis bejegyeztük az egyesületet.

– Kevés erdélyi magyar civilszervezetet övezett az elmúlt években akkora hatósági „érdeklődés”, mint a tiéteket. Mi ennek a magyarázata?

– Számomra érthetetlen, hogy az RMDSZ helyi vezetői miért viszonyultak hozzánk a kezdetektől fogva ellenségesen. A bejegyzési cirkusz utáni megpróbáltatásaink azzal folytatódottak, amikor egy Wass Albert meséiből készült színházturnét próbáltak megakadályozni. Később egy Árpád-kori hagyományörző bemutatót a helyszínét is meg kellett változtatnunk, amit végül egy román iskolában tartottunk meg. Az első és a második Partiumi Híd Fesztivált az RMDSZ akkori megyei vezetője, a Szatmár Megyei Közgyűlés elnöke, Csehi Árpád igyekezett ellehetetleníteni. Furcsamód éppen az RMDSZ-es előljárók találtak e rendezvényekben kivétnevelőt. Eleinte az volt a baj, hogy rendezvényeink MPP-sek, később azt kifogásolták, hogy „Tőkés-pártiak”, egy következő alkalommal Wittner Mária személye zavarta őket, majd az verte ki a biztosítékot, hogy az egyik rendezvényre Vona Gábor, a Jobbik elnökét is meghívtuk.

– Hogyan lett mindebből hatósági zaklatás?

– Erős a gyanúm, hogy az RMDSZ akkori helyi vezetői hívták fel a román politikum és a román hatóságok figyelmét a Szatmár megyében újdonságnak számító magyar rendezvényeinkre. Arra ébredtünk, hogy nemcsak civil ruhás állambiztonságiak, hanem egyenruhás csendőrök is felsorakoztak a II. Híd fesztivál bejárata előtt, olyan címszó alatt, hogy felülvigyázzák a rendet. Érdeklődésük sok helybéli el-

ijesztett. Az '56-os megemlékezések csúcspontjaként megtartott fáklyás körmenetet a csendőrség nehezítette, sőt az egyik alkalommal komoly pénzbírsággal büntettek a magyar zászló használata miatt. Érdekes módon, amióta új magyar polgármestere van Szatmárnémetinek, és megváltozott a megyei közgyűlés vezetője is, a csendőrségi akciók alábbhagytak.

– Milyen fontosabb rendezvényei voltak az egyesületnek az elmúlt években?

– Minden évben megemlékeztünk az 1956-os forradalom hőseiről, tavaly például egy nyolc napon át tartó eseménysorozattal. Az Ismerős Arcok ünnepi koncertet 2016-ban a Szakszervezetek Művelődési Házában tartottuk meg, az '56-os kiállítás a Megyei Múzeumban lehetett megtekinteni egy héten keresztül, és az RMDSZ-szel való viszony normalizálódását jelzi, hogy a tárlatot a város új RMDSZ-es polgármestere nyitotta meg. A szatmárnémeti iskolák magyar osztályaiban rendhagyó történelemóraakra került sor. Nagyrészt önerőből, de a Lázári Polgármesteri Hivatal támogatását is élvezve felavattuk Partium mindedig egyedüli, közterületen álló '56-os emlékművét. Eddig egyedülálló módon sikerült olyan autonómiatanácskozást is szerveznünk, ahova románok is eljöttek. A helyi román sajtó ekkor vette összűz alá az egyesületet, és olyan aljas rágalomhadjáratot indított ellenünk, amelyet nem hagyhattunk szó nélkül. Per lett belőle, amit meg-

Az '56-os megemlékezések csúcspontjaként megtartott fáklyás körmenetet a csendőrség nehezítette, sőt az egyik alkalommal komoly pénzbírsággal büntettek a magyar zászló használata miatt.

is nyertünk. Évi rendszerességgel megszervezzük a Szatmári Bevonulás emlékűnnepét és a Trianon-emlékműsort is. Hogy mennyire változnak az idők, jelzi az is, hogy míg korábban egy '56-os emlékműsort is teljes elutasítottság fogadott, ma már történelmi vonatkozású rendezvényeink keretében a helyi magyar középiskolákban tartunk emlékműsorokat. De mondhatom a Wass Albert-emlékrendezvény vagy a Magyar Hősök emlékűnnepét is, amelyeket civilszervezetként egyedül vállaltunk fel a megyében.

– Kikből áll a lelkes szervezőcsapat?

– A szervezést általában egy négy-nyolc fős csapat végzi, de nagyobb rendezvény alkalmával összejön egy negyven fős társa-

Krakkó Rudolf szerint az RMDSZ helyi vezetői ellenségesen viszonyultak az egyesülethez, mára viszont enyhült a helyzet

ság diákokból, lelkészekből, pedagógusokból vagy civil foglalkozású emberekből.

– Az egyik rendezvényen hatalmas büntetéssel sújtották az egyesületet, amely megkérdőjelezheti további működését is. Valójában mi történt?

– Ez régi történet, amelyet ma is magunk előtt görgetünk. 2009-ben, az '56-os emlékrendezvényen a csendőrség a magyar zászló használata miatt hatalmas büntetést rótt ki, miközben azt állította, hogy rendzavarás történt, ami nyilván nem volt igaz. Korábban a Híd Fesztivál helyszínét tucatnyi hatósági ember lepte el, de végül csak egy árust büntettek meg (joggal), mert nem adott kasszanyugtát. A máig kifizetetlen büntetést azonban a környezetvédelmi hatóság embe- re róta ki ránk, amikor olyan engedélyt kért, ami a fokozottan védett természetvédelmi területen megtartott rendezvényekhez szükséges. Ezzel azért nem rendelkezünk, mert a terület tulajdonosa – a kökényesdi helyi önkormányzat vezetője, Simon Levente polgármester – szerint nem

dulatot vett. Amikor a hatóság rájött, hogy az egyesület nem tudja kifizetni, egy adóhatósági döntés nyomán mintegy 45 ezer lejt személyesen tőlem, az egyesület elnökétől akarnak behajtani.

– Hol kapcsolódott az ügybe az ügyészség?

– A bűnvádi eljárás más történet. Egy Wass Albert-rendezvény miatt indítottak ellenem eljárást, de nem értesítettek róla. Később derült ki, hogy 2011–2016 között létezett a nevemre kiállított bűnvádi dosszié, amelyben titokban 16 tanút és egy bűntársat hallgattak ki. Minderről csak akkor értesítettek, amikor tavaly nyáron az ügyészség ejtette az ellenem felhozott vádakot.

– Wass Albert életműve, a magyar honvédség erdélyi bevonulása vagy Trianon kérdése ma is kényes téma a román hatóságok szemében. Hogyan tekintenek rendezvényeitekre a magyar pártok és szervezetek?

– Mi a legtöbb támogatást református lelkészeketől kaptuk, de iskolákkal is jó kapcsolatokat építettünk ki. Viszonylag kiegyensúlyozott kapcsolat alakult ki a Magyar Polgári Párttal, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanáccsal és az Erdélyi Magyar Néppárttal, a legutóbbi választások óta pedig az RMDSZ-szel is.

– Hogyan látod az erdélyi magyarság autonómiatörekvéseit?

– Autonómiaküzdelmünk egy helyben topog, mert nincs egységes politikai és társadalmi akarat ennek véghezviteléhez. Ennek okát abban látom, hogy az erdélyi magyar pártok elsősorban kampánycélból használják fel a témát, de az egymás közötti rivalizálás is komoly akadályokat gördít az előrelépés elé. A másik oldalon ott van a román ellenállás, ami elsősorban a politikum ellenállását jelenti. Ha egy- séges magyar fellépés lenne, szerintem a román politikusok nem tudnák megakadályozni az autonómiát Erdélyben. Nagyon fontos szerep hárul az anyaországi nemzetpolitikára és külpolitikára egyaránt. Kérdés, hogy a magyar kormány hogyan tudna rajtunk segíteni, ha azt mi nem akarjuk eléggé.

– Kevés civilszervezetnek sikerült eddig magyar és román értelmiségieket egy asztalhoz ültetni, az egyesületnek ez sikerült. Hogyan látod a román-magyar párbeszéd esélyét?

– Mindenekelőtt pártokon felüli közös akarat kell a határon túli magyar nemzetpolitikában. Nem lehet ugyanis tartósan bármiben is megegyezni a románokkal, ha a magyar politika különböző szereplőinek egymástól függetlenül egyéni elképzelései vannak. Ez hiteltelenné tesz bennünket a románok előtt. Ha azonban közös és határozott célokat fogalmazunk meg és azok megvalósítása reményében állunk a román tárgyalófelé, akkor ezzel egyfajta tiszteletet is kiválthatunk az adott téma iránt, így lényegesen könnyebb lehet a párbeszéd. Ha mindezek fényében Budapest határozottan jelzi, hogy mellettünk áll, komoly ütőártya van a kezünkben.

– Ha ideális esetben mindez összejönne, akkor is marad a román többség fenntartása, gyanakvása vagy éppen ellenséges magatartása. Erre van recept?

– Keresni kell azokkal a román emberekkel, szervezetekkel a kapcsolatot, akik hajlandóak partnereink lenni az autonómiatörekvésekben. Szerintem nincs értelme autonómiáról álmodozni, ha nem vesszük észre, hogy Székelyföld kivételével mindenhol román többség van. Tudatában kell lennünk annak, hogy a románok jelentős része is ugyanúgy szülőföldjének tartja történelmi városainkat, mint mi magunk, és hasonlóan ragaszkodik hozzá. Egyenlő partnerként kell velük leülni a tárgyalóasztalhoz: sem felsőbbrendűséggel, sem pedig megalázkodva. Hogy az utóbbi negyed században az autonómiatörekvések terén nem történt semmiféle előrelépés, azt jelzi, ez a párbeszéd létre sem jött.

– Erdélyben ahhoz szoktunk hozzá, hogy szinte mindent a politikusok határoznak meg. Miben segíthetne a civil kezdeményezés?

– Óriási hiányosságnak tartom a magyar civil szféra gyengeségét. Emiatt semmiféle társadalmi kontroll nincs az érdekvédelem képviselő politikum fölött. A civil szféra gyengesége viszont elsősorban közös felelősségünk. Az erdélyi, partiumi magyar társadalom sajnos „sikeresen” megtartott magának egy részt a kommunista diktatúra örökségéből, ami azt jelenti: sokan úgy gondolják, semmi értelme sincs törekednünk, mert úgyis az történelmi, amit a politikusok akarnak. Ameddig ez a jelenség él, sokkal kevesebb esélyünk van előre jutni. Mindig lesznek olyanok, akik civil keretben szeretnének pártoktól függetlenül cselekedni, ők azonban civil összefogás hiányában éppúgy járhatnak, mint én, azaz teljesen kiszolgáltatottá válnak.